

# ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI  
EGYLET TULAJDONA.  
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ  
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.  
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL  
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM  
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, klszgdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kladó;

TÖRÖK BÁLINT  
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:  
Egy évre 350 lel Negyed évre 100 lel  
Fél évre 180 lel Egyes szám 7 lel

## Szemle.

*Az iparosok és kereskedők vámankéntje. — A kormány a falusi gyermekekért. — A Magyar Párt állásfoglalása a beltelkek kisajátítása ellen. — A mezőgazdasági kamarákról szóló törvény módosítása. — A csehszlovák agrárvámok. — Védekezünk a hibásan dolgozó cséplőgépekkel szemben. — A nemzetközi jogszakkongresszus.*

Mint a napilapokból is értesülhetek olvasóink, a kereskedelmi és iparkamarák szövetsége országos vámankéntet rendez Bukarestben. Az E. G. E. legutóbbi gyűlésén foglalkozott a mezőgazdasági vámok kérdésével és ez ügyben egy a részletekre is kiterjedő memorandumot szerkesztett, amelyet megküldött a társesületeknek és a mezőgazdasági kamaráknak is. Az ipari és kereskedelmi érdekvéviselői szervek megmozdulásával párhuzamban a mezőgazdasági kamarai központ is meg kellene tégye a mezőgazdaság érdekében szükségesnek látszó lépéseket. Épen ezért az E. G. E. ezirányban újabb megkereséssel fordult a kamarai központhoz.

A héten egyik minisztertanácsban a kormány foglalkozott a falusi nép fizikai regenerálásának kérdésével, amelynek kapcsán elhatározták, hogy minden megyében megszervezik a paraszt gyerekek sportszerű kiképzését is, megyénként legalább 1000 gyermeket tengerpartra, vagy a hegyek közé visznek üdülni.

Szép program, de hogy ehhez a pénzt honnan teremti elő a kormány, arról nem szól a hivatalos jelentés. A magunk részéről azon véleményünknek adunk kifejezést, hogy a falusi nép jobb táplálkozással regenerálható elsősorban, ez pedig a gazdasági termények megfelelő áron való értékesíthetőségével érhető el első sorban. Mert mit várhatunk egy négy hetes üdüléstől, ha 48 héten keresztül a szegénység miatt csak hiányosan táplálkozhatnak és öltözködhettek az a degenerált gyerek? Egészséges gazdasági politika egészséges generációt is nevel!

Folyó hó 10 ikén a Magyar Párt kolozsvári tagozatának választmányja foglalkozott a telekkisajátítások kérdésével és megállapította, hogy Kolozsváron a telekkisajátítások szükségét semmi sem indokolja s a kisajátítási szándékot a polgárság elleni súlyos támadásnak minősíti,

mi ellen a leghatározottabban tiltakozik. A választmányi ülésen Fekete Nagy Béla kifejté, hogy az eddigi kisajátítások során a tisztviselők telekajándéka részére Kolozsvárt már eddig *akkora területet sojtítottak ki, amekkora helyen több mint 2000 esztendő alatt épült a város.* Eddig ugyanis kétezer holdat sajtítottak ki a város területén házhelyeknek. Ezt akarták beépíteni a tisztviselőkkel, *így esett meg az, hogy százon felül van azoknak a száma, akik két telket is kaptak, sőt sokan szerezhettek több telket is.* A választmányi kisajátítást magánszemélyek számára egyáltalában nem, csak közcélra tart megengedhetőnek, de az is csak úgy vihető keresztül, ha a napi forgalmi árat teljes mértékben megfizetik és ennek megtörténte utáni 30 nap alatt legyen a tulajdonos kötelezhető a telek átadására. A Magyar Párt állásfoglalása e jelentős kérdésben nagy fontossággal bír az önkényes kisajátítások megállításának szempontjából.

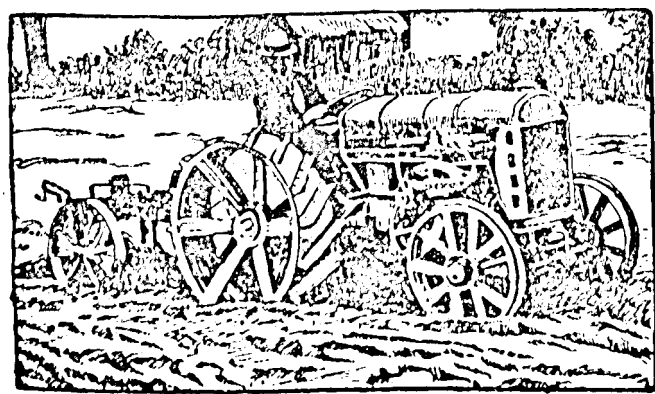
A mezőgazdasági kamarai központ 47—1926. sz. a körlevelet intézett az összes mezőgazdasági kamarákhoz, melyben felkéri azok elnökségét, hogy tegyék tanulmány tárgyává a mezőgazdasági kamarai törvény módosításának kérdését. Tanulmányozzák, amit különösen módosítani gondolnak, mert vannak módosítani valók a mai tapasztalat alapján. Különösen pedig közölik véleményüket arra vonatkozólag, hogy melyik jobb, az e, hogy legyen mindegyik megyének külön mezőgazdasági kamarája, vagy pedig több megye alkalossan egy vidéki mezőgazdasági kamarát. Hozzáfűzzük, hogy még eddig nincs valóban szó a törvény módosításáról, csak anyaggyűjtésről, hogy készen álljon. Minden kimondott vélemény bizonyítékokkal indokolandó.

A Csehszlovák agrárvámok élénken foglalkoztatják a szomszédos államokat, sőt Kanadát is, mely jelentékeny mennyiségű gabonát importált úgy látszik Csehszlovákiába. — A Román kormány ezideig nem tett érdemleges intézkedéseket a romániai mezőgazdaság érdekeinek védelmére, noha első és legsürgősebb teendője kellene hogy legyen a gabonakiviteli vámok eltörlése. Mint megirtuk, azonban úgy tudjuk, hogy a gabona kiviteli vámok az angol kölcsön amortizálására vannak lekötve, így Romániának az angoloknál levő adósságát egyedül a mezőgazdaság fogja megfizetni. Félős azonban, hogy ilyen magas kiviteli és a csehszlovák védő vá-

mok mellett visszafelé sül el a fegyver és a mezőgazdaság is „leépit” és áttér a legprimitívebb extensív gazdálkodási módra, a legettetésre.

Szóvá tettük volt a cséplőgéptulajdonosok azon megállapodásait, hogy az idén 9 százalékkért, sőt helyenként 10 százalékkért cséplenek. — A cséplési százalék telemelésénél a legtöbb esetben azt halljuk indokolásképpen, hogy a tulajdonos új gépet a magas árak miatt nem vehet és a javítások nagy összegeket vesznek igénybe. A drágán cséplő rossz gép a gazdának méreg drága. Ugyanis a tapasztalat azt mutatja, hogy az ilyen gépek munkája után a szalmában, törekben, stb. még benne marad 4—8 százalékos gabona, ami a gazdára nézve kész veszteség, az ilyen gép után a gazda tulajdonképpen 16—18 százalékos cséplési díjat fizet. Nemcsak a gazdaközönség, hanem a géptulajdonosok érdeke is, hogy a hibásan dolgozó gépek üzemen kívül helyeztessenek, hisz a gépek ellenőrzése érdekvéviselőileg biztosítva is van, amit ily irányban kellene kiterjeszteni és szigorítani. A géptulajdonosok szervezkedésével szemben a gazdaközönségnek is módjában áll hasonlóval védekezni: géptulajdonos lesz. Ha több gazda összefog, vagy a gazdakör gépet vesz, vagy ha a gazdák szántó- és cséplőgépszövetkezeteket alkotnak, a befektetett pénz rövid időn belül megtérül és amellől a befektetés jövedelmét is hajt. A jó motor a cséplési időnyen kívül szánt, vet, arat, fűrészel stb. Az ilyen szövetkezetek az egyes gazdasági munkákat évenként előre megállapított munkaterv szerint végzik a különböző gazdaknál, rendszeren a község utcái szerint váltakozva állapítva meg az elsőseget a méltányosság teljes biztosításával. Ahogy más országokban beváltak ezek a szövetkezetek, mi is védekezhetünk így az idegen érdekek tulkapásai ellen.

A bécsinemetközi jogszakkongresszus a magántulajdon védelmére irányuló rendelkezéseket tárgyalta. Véleménye szerint egyetlen civilizált állam sem sajátíthat ki magántulajdont kártérítés nélkül. Minden más államot felruház azzal a joggal, hogy más államban élő polgárait a kisajátítás ellen védelmezze, különösen nyilvánvaló igazságtalanság esetén. A volt ellenségek részéről történő kisajátítás esetén a kárpótlás kötelezettségét állapítják meg. Hosszabb vita után valamennyi határozati javaslatot elfogadták. Brunet egyetemi tanár határozati javaslatát, amely szerint a bizottság a magántulajdon védelmére új tagok bevonásával



## Legújabb típusu FORDSON TRAKTOROK

gazdasági gépek és autók, HOFFER és SCHRANTZ cséplőgépek lerakata

# „PERRY”

cégnél. Cluj, Strada Regina Maria  
No. 2. Telefon 999. szám. [3883]

Ahol a mai naptól kezdve a gyár utasítására mélyen leszallított áron részletfizetésre szeresheti be gépszükségletét.

permanenciában marad és a magántulajdon korlátozásának hatásait az egyes európai országokban a nemzetközi jog szempontjából bíráló tárgyává teszi és erről a legközelebbi kongresszusnak jelentést tesz, hasonlóképpen elfogadták.

## Mit várhatunk a cséplőgép technikai haladásától.

Laikus embernek fel sem tűnik, gazdaszemmel nézők ellenben nyárvégi, vagy őszi esőzések alkalmával gyakran tapasztaljuk, hogy az elcséplelt szalma-, törekzslak kizöldülnek. A felületes ember egyszerűen tovább halad a látottak után s legfeljebb annyit jegyez meg: „Az aranyból is elcséppen...” Vagy legfeljebb saját vigasztalásul arra gondol, hogy a kár haszonba megy, mert jut belőle a baromfinak, vagy a szérüskerlben a kazlak körül turkáló malacoknak. Ez azonban szomorú vigasztalás, ha meggondoljuk, hogy ami kizöldül a kazal tetején, az a gazdára nézve, de a közre is elveszett, továbbá elveszet az is, amit a verebek, varjak, a kazlakban áttelelő egerek, mezei pockok s ib. fogyasztanak el. Csaknem elveszezt az a szem is, ami a törrekkel, vagy szalmával takarmányozás alkalmával az állatok elé kerül, mert így ez állat szájába jutott magának csak csekély hányadát rágja az meg, míg nagyobb részét rágatlanul nyeli le s kerül abélcsatornába, melynek nedvei megduzzasztják ugyan, de a maghéj inkrustáló részét nem képesek feloldani s így a mag értékes tápanyagai emésztetlenül hagyják el a bélcsatornát. Természetesen nem szólunk a magnak hasznosításáról sem, melyet az almozásra használt szalmaanyag tartalmaz.

Már felületes számítás is meggyőzheti ezek alapján a gyakorlati gazdát arról, hogy itt nem jelentéktelen csekélysegekről van szó, nem kis mennyiségek mennek itt veszendőbe. Nagyon is számottevő az egyes gazdaságok szempontjából is, de annál nagyobb jelentőségű károsodás éri közgazdaságunkat.

E kérdés nagy horderejét szem előtt tartva, a legteljesebb aktuális hatását keltette, mikor az utóbbi években tudomást szereztünk arról, hogy a többtermelés érdekeit szolgáló tényezők sorába lépett a cséplés tökéletesebb kivitelét biztosító akció is. Az aratás és hordás alkalmával előforduló pergés redukálására eddig is meglette a gazda, amit csak tehetett, az e körüli veszteségeket a jövőben sem igen tudja intenzívebben elhárítani. A gabonakereszték, valamint az asztagok megázásának, kicsirázásának sem igen áll módjában nagyobb mértékben gátat vetni, meri bizonyos utóérés előtt sem behordani, sem elcsépleni nem igen lehet a gabonát, mert különben a magtárban fogja a szemet a penészedés, dohosodás károsítani és minőségileg lényegesen csökkenteni. A veréb, egér, rágcsálók, és féregkárok ezután is, mint eddig, szintén fognak jelenkezni s így nem marad más hátra, mint a cséplést gyorsabbá, intenzívebbé, tökéletesebbé tenni.

S ezzel szemben mégis azt látjuk, hogy a meglehetősen felületes, mondhatnánk hanyag cséplés következtében nagy károsodás éri a gazdát s vele együtt közgazdaságunkat is. Mert nemcsak a szalmában, törekben és polyvában maradt, mindenesetre tekintélyes (országos átlagban 4—5%) szemvesztés ér a gazdát, de kárt szenved a lassu, üzemzavarokkal hátráltatott cséplés következtében, is. Könnyen elképzelhető, hogy a nehezkesebb, lassabb cséplés következtében, ha az csak pár nappal tart tovább, mennyivel több tüzelő-, kenőanyagra van szükség s az erre fordított összeg mindenesetre csökkenti a gazdaság jövedelmét, fokozza a termelési költséget, a termelt gabona egységárát. De nemcsak készkiadás származik a rossz cséplésből, hanem szinte felszámíthatatlan az a kár, amit idő- és munkavesztésben szenvedünk az üzemzavarokkal késleltetett cséplés következtében. Mit jelent az, ha az aránylag lassabban haladó cséplés következtében a beállott esős

időben csirázásnak indul akár a keresziben, akár az asztagban maradt s talán már csak pár napi cséplést igénylő gabona, amit gyorsabb munka esetén még az esős idők előtt végeztünk volna el s így szárazon kerülhet az az acélos buza a magtárba. Hát még az elmaradt egyéb munkavesztés, hogy egyebet ne említsünk, a késedelmeskedő cséplés miatt elmaradhat a tarlóhántás nagyjelentőségű munkája, de még az őszi vetéseket is későbbben kezdhetjük el a cséplés körüli elfoglaltság miatt s így munkatorlódás állhat elő, ami gyakran irható az akadályozott, üzemzavarokkal küzdő cséplés rovására

Különösen nagy a jelentősége a megbízható cséplőgépnek akkor, ha nagyobb a termés és még hozzá az esős időjárás sok kényszerszünetet okoz. A cséplés gyorsabb tempójához ekkor hatványozott érdekek fűződnek, annyira, hogy a gazda még tudva is megalkuszik a fokozottabb mértékű szemvesztéssel. Ekkor lépnek fel aztán az 5—6%-os, vagy még ennél is nagyobb veszteségek. Ha ezeket az eseteket figyelembe vesszük, akkor tudjuk igazán méltányolni és felbecsülni azt az előnyt, amit nyújt a megbízható cséplőgép

A cséplési veszteségekkel járó nagy károsodást a magyar földművelésügyi minisztérium pld. felismerte és már 1917-ben szakembereket bízott meg a cséplés körüli adatok felvételével. A kiküldött bizottság általános vizsgálatok kapcsán megállapította, hogy az akkori száraz időjárás mellett is a veszteség országos átlaga 4% körül mozgott, de akadtak gazdaságok, hol ez 8—10%-ot is elért. A minisztérium adatgyűjtését 1922 nyarán megismételte s bár ekkor már a háború okozta rendellenességek szűnőben voltak, mégis egyes gazdaságokban mutatkozó javulásuktól eltekintve, a nyert adatok igazolták az 1917-ben talált állapotokat. Ez arányszámok figyelembevételével, ha pld. Románia 1925. évi termését három fő gabonában (buza, árpa, zab) 47 millió méterházasának vesszük, ugy 6—8%-ot számítva 32 millió méterháza veszteséget szenved az ország. Micsoda károsodás ez: ha ezt sikerülne megmenteni, vagy csak redukálni is és az így nyert többlet értékét például kulturális viszonyainak megjavítására fordítani, mennyivel juthatnánk előre.

A hiányos cséplés okait kutatva, mindenképp az azt találjuk, hogy a cséplőgépek, részben gyári szerkesztés hiányai, részben pedig a karbantartás elhanyagolása miatt, nem működnek megfelelően. Emellett azonban igen nagy szerepe van a cséplőgép mellett dolgozó személyzetnek; sokszor a gépész, fűtő és etető munkája szabja meg az eredményt, még abban az esetben is, ha a gép kellőképp rendben van. Sok bajnak ugyanis kuforrása, ha például hanyag etető egész kéréket adagol a dobra, erején túl igénybevéve a gép szerkezetét, amit az messzire hallható szabálytalan búgással árul el. Ez biztos tünet a gép káros működésének és sokszor állandó jellegű rongálódásának.

Ezeket a bajokat látva, a modern gazda nem zárkozhatk el attól, hogy a technika fejlődését kihasználja és igénybe vegye az elért haladás eszközeit, amelyek legbiztosabban vezetnek a cséplők általános megjavításához. Sokat lehet elérni ugyanis azáltal, ha nagyobb gondot és több költséget fordítunk a karbantartásra, valamint ha a kezelés és kiszolgálás tekintetében kimerítjük az elég szűk keretek közt mozgó lehetőségeket, az alkalmazottak megválasztása és felügyelete tekintetében.

Ezeket figyelembe véve, a jó cséplés legbiztosabb eszközének kell tekinteni a gép szerkezetének oly irányu fejlesztését, hogy az ugyanakkor, amiképpen magában véve is jobb eredményeket biztosít, egyúttal könnyebbé, egyszerűbbé és gyorsabbá tegye a kezelő személyzet feladatát és ezzel függetlenítse az üzemet az emberi munka megbízhatóságának hiányaitól. Mert míg a kezelés döntő szerepet játszik a cséplésnél, addig az intézkedések hatása nagyon bizonytalan. A gazdaság vezető-

ségének is tehermentesítését jelenti az, ha nem kell állandó felügyelettel serkenteni munkásait kötelességük pontos teljesítésére. Halász Mihály

## Törvények, rendeletek.

**A beltelkek kisajátítása.** Korábban figyelemztettük olvasóinkat a földreform törvénynek a belsőségekre vonatkozó és július hó 31-én érvénybe lépő intézkedésére. A törvény 14. § a szövege szerint a következőképpen hangzik: „Ha a lakásügyi kérdés nem volna elintézhető ezen kisajátítás következtében rendelkezésre álló területekkel, a szükségletek mérve szerint egy fokozatos kisajátításra kell áttérni más területeket illetően is és pedig: a falusi községekben azon területeket illetően, melyek legfeljebb 600 méter sugaru körletben fekszenek, a városi községekben és a bányai, ipari és fürdőközpontokban pedig azon területeket illetően, melyek legfeljebb 1000 méter sugaru körletben fekszenek.

Ezen sugarak kiindulási pontja a község széle (marginea comune). Az ezen pont rendelkezései alapján kisajátítottak a lehetőség szerint más megfelelő földdel lesznek kártalaníthatók.

Ugyanezen célra kisajátíthatók egyes részek is a községi legelőkből, valamint az állami erdőkből anélkül azonban hogy kiterjedésük a községben levő normális marhaállomány eltartási szükségletén aui csökkentetnék; ellenkező esetben a kisajátított terület a község határának más részében pótlandó. Egy háztelekre (loc de casa) legfeljebb egy negyed kat. hold számítandó. Az ilyen ingatlanjuttalékokban (oturi) részesítettek kötelesek a birtokvételtől számított legfeljebb 5 év alatt megkezdeni az építést, különben elvesztik az ingatlanjuttalékokat és az eszközölt fizetéseket.

A falusi községekben, városokban, a bányai, ipari és fürdőközpontokban szükség esetén olyan beltelkek is kisajátíthatók, melyek a törvény kihirdetésétől számítva legalább 5 évig építetlenül állanak, amennyiben jelen törvényjavaslat benyújtásáig szőlővel vagy gyümölcsfákkal beültetve nem lettek.

A kisajátítási munkálatokat Kolozsváron és a nagyobb városokban már meg is kezdték. Hogy a vidéken az egyes községekben mi történt ezideig nem kaptunk értesítést, de el lehetnek rá készülve az érdekelt tulajdonosok, hogy nem lesznek nagy kimérettel ingatlanokkal szemben. Azokat legfennebb az a körülmény fogja védeni némileg, hogy a kisajátítás forgalmi áron eszközölendő.

**Csak a szárnyvonalakon engedélyezik a nyílt pályán való rakodást.** A CFR. vezérgazgatósága legújabbán kelt rendeletével szabályozza a nyílt pályán való rakodás kérdését, amely különösen a cukortermező gazdaközönséget érdekli. A rendelet szerint a fővonalon privát feleknek nem engedélyezik a nyílt pályán való rakodást. A másodrangú szárnyvonalakon naponként legfennebb 6 kocsit rakható meg. A kolozsvári üzletvezetőség körletében a Tövis—Biharpuspöki és Székelykocsárd—Mádéfalvi körvonal tekintetik fővonalnak A többi vonalak másodrangú, illetve szárnyvonalaknak tekintendők.

**Tejtermékek vasuti fuvardíja.** A vasuti vezérgazgatóság rendeletet adott ki, mely szerint a friss turó és vaj ugyanolyan szállítási díjtétel alá esik, mint a zöldség, vetemény és a gyümölcs.

**Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs.**  
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirei (volt Mátyás király-ter) 7. sz.

Alapítókéje: 25.000.000 Tartalékok: cca 24.200.000  
Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — Affiliált intézetei: Nagyenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybánya — Áruraktárak a vasuti állomások mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámit, átutalásokat teljesít, mindentéle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely.

# EGYLETI ÉLET.

## Tisztelt Tagtárs Ur!

Az E. G. E. alapszabályai végre jóváhagyattak. Ez a körülmény az eddiginél szabaddabb mozgást biztosít egyesületünk részére. Az egyesületnek és tagjainak közös érdeke, hogy fokozottabb tevékenység kifejtésében minél több gazda és gazdakör lépjen be az E. G. E. tagjai sorába.

Lapunk mai számához mellékelünk egy tagsági nyilatkozatot azzal a kéréssel, hogy minden egyes Tisztelt Tagtársunk szíveskedjék annak felhasználásával az E. G. E. tagjai sorába megnyerni, bevonni a község területéről és a környékről azon Gazdátársakat, akik még nem tagjai az E. G. E.-nek, avagy közölni azon Gazdátársak neveit és címét, akik a községben és a környéken laknak és még nem tagjai az E. G. E.-nek, hogy külön levélben is megkereshessük az egyesületi tagok sorába való belépés céljából.

Végül kérjük T. Tagtársaink szíves értesítését, hogy régen volt-e, avagy jelenleg van-e a községben gazdakör. Ha nincsen, található-e a községben annyi, a szervezkedés iránt kellő érdeklődéssel bíró jóra való értelmes gazda, hogy ott egy gazdakört lehessen alakítani és ha igen, volna-e szíves vállalni, avagy kit tartana főlkendőnek az ügy előkészítésére és a gazdakör megalakítási munkálatainak elvégzésére?

Tisztelettel kérve egyesületünk közérdekű munkásságának szíves támogatását, vagyunk gazdatársi üdvözléssel:

Dr. gr. Bethlen György s. k. Török Bálint s. k.  
e. alelnök. e. titkár.

## Értesítés.

Félreértések elkerülése végett értesítjük mindazon Tisztelt Tagtársainkat, kik egyesületünk gazdatiszti szakosztálya tagjai sorába be óhajtanak lépni, hogy evégből nem szükséges még egy külön tagsági nyilatkozatot kiállítani, vagy még külön tagdíjat fizetniük, csupán ebbeli óhajukat kell egyesületünk titkári hivatalához bejelenteniük. Ennek megtételét — a nyilvántartás ellenőrzése szempontjából is — annál is inkább kérjük, hogy földigénylés tárgyában eseti sürgős megkereséseket minden érdekeltnél pontosan megküldhessünk.

## Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1926. évi 200 L. tagdíjat fizetett: Daru Gerő Bodola, Csomos János Keresztes, Demeter Lajos Sárd (25. L.)

1926. évi E. G. pót díjat 100 L. fizetett: Daru Gerő Bodola, Csomos János Keresztes, Demeter Lajos Sárd.

Elégedetlenek a gazdatisztek. Mint értesülünk a kormány az állami rezervákat bérlet útján óhajja létesíteni. A bérleteknél elsősorban a mezőgazdasági szövetkezeteket fogják előnyben részesíteni. A bér összegét egyezség alapján katasztrális holdanként átlag 1000 lejben tervezi a kincstár megállapítani. A gazdatisztek szerint ismét mellőzésben részesülnek. Az E. G. E. Gazdatiszti osztálya ezért újlag feliratilag fordult a kormányhoz, reámutatva azokra a súlyos sérelmekre, amelyek a gazdatiszti kart e földreform kapcsán következtetesen érték. A gazdatársadalomnak szakképzett tagjait a törvény megfosztotta megélhetésétől és hosszas nélkülözések dacára sem tudnak a törvény 99. §-a által biztosított jogaikba lépni. Hihetetlennek tűnik az a tendencia, hogy a föld szakképzett és hivatott mivelői magyar voltuk miatt ne juthassanak földhöz. A gazdatiszteknek nem bérleli, hanem tulajdonjogi alapon biztosítja a törvény a földet és eziránti igényük kielégítése érdekében minden rendelkezésükre álló eszközt igénybevesznek.

## Aranyér

„Grusol” Soedecke

Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer.



Egyszerű alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Ártalmatlan alkotórészekből mentes. Reggel és este egy kupocska lesz a végbélbe bevezetve.

3932

Minden patikában és drogériában kapható.

### Raktár: F. H. MEES

BUCURESTI, Cal. Grivitei 61

Gyár címe: Soedecke & Co. chem. fabr. Leipzig.

## Vegyes közlemények.

Lapunk melléklete. Mai nehéz gazdasági viszonyaink között, midőn figyelemmel kísérve a mezőgazdaság helyzetét azt látjuk, hogy a gazdálkodásnak mai adottságában újabb és újabb akadályokkal kell megküzdeniök a termelőknek, mindinkább érezzük, hogy mennyire szükségünk van erőnk összetettségére, egyöntetű eljárásra. Az összetartozás erzele erősít és védelmet nyújt. Az izoláltság és elapozódás gyengeség és kész veszély. Midőn egyesületünk körlevélét a taggyűjtés ügyében lapunk más helyén közöljük, az Erdélyi Gazda jelen számához egy tagsági nyilatkozatot is csatolunk és azzal a kéréssel fordulunk minden egyes Tisztelt Tagtársunkhoz, hogy az egyesület közérdekű tevékenységében a legmesszebbmenő jóakarattal szíveskedjék támogatni. Ha mindenki csak egy tagot szerez, erőnk megkétszereződnek.

A származási bizonyítványok miatt lehetetlenné válik az export Csehországba. Különösen a Székelyföldön egészen lehetetlen helyzetbe hozza az exportöröket az exportszállítmányokhoz kívánt származási bizonylatok csatolásának a kötelezettsége. A bizonylatokba ugyanis be kell írni a vasuti kocsik számát és a pontos súlyt. Tehát az exportör először kocsit kér, azt berakítja, megállapítja a rakomány súlyát, csak ezután kérheti Marosvásárhelyen a kereskedelmi kamaránál a bizonylat kiállítását, amit még Kolozsvárt a cseh konzulátusnál kell láttatni. Mindez igénybe vételére legalább 3-4 napot, mely idő alatt élő állat rakománya a kocsikban leromlik, romlandó áruja tönkre megy. E gyakorlat mellett a gyümölcs kivétel is Csehországba teljesen lehetetlenné válik. A marosvásárhelyi kereskedelmi kamara átiratot intézett a cseh konzulátushoz, hogy vagy elégedjenek meg a waggonok számának és a pontos mennyiségnek a határállomás előtt való utólagos bejegyzésével, vagy tekintsenek el teljesen ezen adatok kiállításától.

A fentieket élénken dokumentálják a Csehország felé irányuló export rohamos esésére vonatkozó statisztikai adatok. Míg Halmi határállomáson át május hónapban 2437 drb. szarvasmarhát exportáltunk, addig júniusban 1141 darabot és júliusban csak 509 drb. szarvasmarhát szállítottunk ki Halmi át. Amint látjuk a csehországi vámügyi intézkedések következményei súlyosan érezhetők nálunk.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara jelentése az 1925. évről most jelent

meg fűzet alakban. A jelentés szerint az 1925. év a gazdasági konszolidáció érdekében folytatott megfeszített — sokszor sajnos hiábavaló — munka jegyében folyt le. Az 1925. évben egyik főtörekvés a valuta értékének stabilizálása volt, mely egyik jelentős eszköze a közgazdasági zavarok elkerülésének. A jelentés külön foglalkozik azon sérelmek, akadályok tárgyalásával, melyek a közgazdasági élet rendszeres vérkeringését zavarják. Ilyenek: a vasuti szállítási eszközök hiánya; az ország gazdasági helyzetéhez nem eléggé alkalmazkodó vámolási rendszer; a behozott cikkek vámolási rendszerének nehézségei; az ország termelésének kivételét akadályozó tiltó intézkedések, amiknek következménye a termelés csökkenése; a belső forgalomban a pénzhelyettesítő eszközök hiánya (csekk); általános közgazdasági nehézségek: utlevélkiadás, bírósági eljárás lassúsága stb. A többi kivánalmak az ipar és kereskedelem szűkebb területét érintik. A jelentés sok érdekes statisztikai adatot is tartalmaz.

A pénz ára. A pénzintézetek még ma sem kezdhetik meg a fokozott hiteligenyek kielégítését, minek következtében ismét kénytelenek a hiteligenyölők magántőkésékhöz fordulni, kik igyekeznek is a helyzetet kihasználni és ismét magasabb kamatot követelnek. Így a magánpénz kamata havi 4 százalékra szűkött fel. A betéteket illetőleg a lej árfolyamának ingadozásával kapcsolatban egyes betevők a valorizált érték feltételét követelték. Kis- és középbankok ma 22 százalékot adnak kötött betét után, a látra szólókat 16 százalékkal fogadják el. A nagybankok is 14-16 százalékot fizetnek a legalább egy évre lekötött betétekért. A Banca Nationala a betétek után 6 százalékot, a letétek után 7 százalékos kamatot fizet.

A biztosítási törvény módosítása. Bukarestben Lepadatu pénzügyminiszter elnökle alatt bizottság alakult egy biztosítási törvényjavaslat munkálatainak előkészítésére, melynek kapcsán Erdélyben és Bánátban a magyar kereskedelmi törvény idevonatkozó rendelkezéseinek a módosításáról is szó van. A módosítás két körülményre fog különösen kiterjedni. Egyrészt szigorú szabályokat állapítanak meg a biztosítási intézetek díjtartalékának mikénti elhelyezését illetőleg, megszorítják az állami felügyeletet, különösen új biztosítási társaságok letelepülésének engedélyezésekor. Másrészt kötelezővé fogja tenni a tervezett törvény a biztosítási szerződést a felekre a szerződéses idő egész tartamára és az nem lesz felmondható egyoldalulag. Tehát aki 10 évre biztosít valamely társaságnál, 10 évig annál tartozik fizetni a biztosítási díjakat, nem bonthatja fel a szerződéses viszonyt, hogy esetleg olcsóbb ajánlatot tevő társaságnál biztosíthasson.

Ezen intézkedés célja az, hogy a biztosító társaságok biztosabb alapokon nyugodjanak és az üzletszerzők olykor késhegyig menő harca, mely végeredményében egyes intézetek bukását okozhatná, a felek kárára ezzel megszünjön.

Marosvásárhely és Vidéke Cukorgyár Rt. arról értesíti az érdeklét termelőket, hogy Gernyeszeg és Sáromberke állomáson a folyó évben átveendő összes répamennyiséget az átvétel után azonnal be fogják vermenni. Ez okból már jó előre figyelmezteti a termelőket, hogy a répaátvevőknek csakis kifogástalanul fejezett és tisztított és minden idegen anyagtól mentes répát szabad átvenniük. Rosszul fejezett és szemetes répa még levonással sem vehető át. A bevermet répának az eltarthatóság szempontjából okvetlenül szabályszerűen — a levélkoszoru alatt sima vízszintes vágással — fejezettek és minden répa-levéltől, gáztól mentesnek kell lennie.

Ismét megalakul a lóhereszindikátus. Évek óta tartó kísérletezések folytak az erdélyi gabonaplacon abban az irányban, hogy a lóhere és lucernamagvak exportálásával foglalkozó cégek az árak normális kiutalását biztosító versenyt kiküszöböljék soraikból és a szükséges hatalmas tőkét biztosító külföldi összeköttetéseket megszerezzék. Ez a kísérlet a múlt évben a magyarországi és csehszlovák csoportok

hozzájárulásával teljes sikerrel járt és így alakult meg a lóhereszindikátus elnevezés alatt ismert bevásárlási kartell. A szindikátus Erdélyt és Bánságot hat rayonra osztotta, melyek irányítása a kolozsvári Banca Centrala terményosztályából történt. A szindikátus tagjai a következők voltak: Sachs et Sohn Prága, melyet a központban Vrba igazgató képviselt, a budapesti Mauthner Ödön cég, melyet Kemény Imre képviselt, a szatmári Freund Sámuel és Fia cég, a budapesti Schwarz Testvérek cég, melynek delegáltja Varsányi Béla volt, a szegedi Böhm Sándor cég, melynek képviselője Böhm Pál. Szatmárról ellenőrizte a szindikátus működését. A Sachs cég bizományi bevásárlója volt a kolozsvári Banca Centrala terményosztálya, Heller Samu igazgató vezetésével. A szindikátus mintegy 240 vagon lóherét exportált. A szindikátus ebben az összetételében még aug. hó folyamán ismét megalakul. A terméssadatok összegyűjtésére vonatkozó kérdőívek már elkészültek. A szindikátus a múlt évinél sokkal nagyobb tevékenységre számít, mivel a lóherével bevetett területek 30-40 százalékkal növekedtek és kitűnő termésre van kilátás. A termés a múlt évinél minőségileg is sokkal jobb.

**Konkolydara etetése szarvasmarhával.** A konkolyban a magja tartalmaz mérgező anyagot a „gihagin”-t. Ha a lisztben konkolytartalom van, sötétebb színű és kesernyés ízűvé válik, a belőle készült kenyér pedig égető ízű és kékes színű lesz, de csak akkor ártalmas, ha sok van a lisztben, mert sütésközben mérgező hatása csökken. A szárnyasok rendszerint meg sem eszik a magját, mivel ártalmukra van. Még leginkább megeszti a kijáró sertés, de etethető hizó sertésekkel is, azonban ez a szemeleségnek csak a felét teheti ki kárnélkül. Vemhes állatokkal etetni nem tanácsos, mert elvetélnék tőle. Tejelő állatokkal sem célszerű etetni mert a tejet oly módon változtatja meg, hogy tőle a szopós állatok gyakran megbetegednek, sőt el is pusztulhatnak. Nem való növendék állatoknak sem. Ökrökkel és hizó-marhákkal csak 2-3 kg. konkolydarát etethetünk naponta oly módon, hogy a felszecskázott szalastakarmánvt megnedvesítjük, répával összekeverjük s úgy hintjük rá a konkolydarát. Minden esetre tanácsos, ha eleinte naponta csak 1 kg.-ot adagolunk és csak akkor adunk belőle többet, ha rossz hatását nem tapasztaljuk.

A peronoszpóra tetemes károkat okozott Alsófehérmegyében, mint ottani tudósítónk jelenti. A legnagyobb kárt az olasz rizlingben tette, amelynek kb. féltermése elpusztult.

## PIAC.

### Országos vásárok.

1926. augusztus hó 23 án. Gyergyóbéka, Homoródbence, Nagybánya, Sárkány. — 24 én. Felvinc, Nagykapus, Paszmos, Szászsebes. — 25 én. Beszterce, Bikszád, Kapolnokmonostor, Korond, Nagyborosnyó. — 27 én. Alsóvíst, Magyarfráta, Magyaragyzsombor, Nyáradkaracsony, Omoldova, Sülelmed. — 28. án. Hátszeg, Marosillye, Orlát, Topánfalva, Tövis. — 29 én. Módos, Nagydisznód, Sóvárád, Ujfalu.

Gabonaárak mázsánként ab feladóállomás:

	Erdélyben	Bánátban
Új buza	820-840	790-800
Régé buza	840	810-820
Új rozs	490-520	490-500
Régi rozs	530-540	530-540
Új árpa (takarmány)	450-480	450-480
Régi árpa	520-530	520-530
Sórárpa	600-620	600-520
Új zab	480	450
Régi zab	540-550	540-550
Tengeri	510-520	545-550

A szeszplac üzlettel. Kisfogyasztók elátták magukat a szeszörvény életbelépte előtt olcsóbb szesszel. Gyárak üzemeiket egyelőre

redukálták. Kolozsvárt a szesz ára nagyban 132, kicsiben 135-137, ipari szesz 35 lei. Brassóban a szesz nagybani ára 135, kicsibe 145 lej. Ugy a kolozsvári, mint a brassói körzet a hitelben való elárusítást és az edénykedvezményt be-szüntette.

**Az élőállatpiacokon a hejzet változatlanul kedvezőtlen.** Nagy felhajtás és alacsony árak mellett sincs kereslet. **Árak:** a bonyhai és nyárádszeredai vásáron exportáru kg.-ként 22-24 lej, igás ökör párja 18-25000 lej, vágó marha kg.-ként 18 lej. A zilahi vásáron igás ökör párja 18-24000, fejőstehén darabja 6-8000, növendékmárha kg.-ként 19-20, hizott sertés 35, hus-sertés 30-32 lej kg.-ként. Brassói piacon: exportökör darabja 15-20000, igás ökör drb-ja 4-7000, sertés kg.-ként 38 lej. Temesvári piacon: lgásló párja 15-20000, kocsiló 20-30000, hizott ökör párja 25-35000, igás ökör párja 15-23000, fejőstehén darabja 9-12000, hizott sertés kg.-ja 26-30 lej.

Borpiacra Erdélyben a kínálat és kereslet szünetel. Bukarestben a kereslet élénkül.

## APRÓHIRDETÉSEK.

**APRÓHIRDETÉSEK ÁRA:** szavanként 3 lei. Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttanak. Legkisebb apróhirdetés díja 30 lei.

Szakiskolát végzett többévi gyakorlattal, gazdasági, ispáni, konyha-, gyümölcs- és diszkereszei állást keresek mielőbbi belépésre. Ajánlatot a kiadó továbbít. 3945.

200-800 holdas birtokot keres bérbe felszereléssel rendelkező bérlő. Közlést „800” jellegre kéri a kiadóba.

## Csépléshez állandó nagy raktár emelőkben

mindenféle hordképességgel 1000-30.000 kg.-ig fában és vasban.

Gyártmány: Gehr. Dickertmann, Bielefeld.  
**Ing. A. Jakobi & Co.**  
műszaki iroda.

Timisoara, Verpflegsmagazin.  
Sürgönc.: Jakobing. Telefon: 19-89, 20-32.  
3941

## USPULUN

a legjobb szer a gabona csávázására, üszög, fuzarium, árpaporsza, zabporüszög stb. ellen.  
Kapható a vezérképviselőnél:  
**Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület árucaarnoka**  
Nagyszében-Sibiu. 4948

Az országosan ismert és bevált

## „RADIKAL” PATKANVIRTÓSZER

Árai a következők:

Nagy adag . . . . . Lei 135.-  
Kis adag . . . . . „ 85.-

Ládacsomagolásban bérmentve:

4 nagyadagos láda . . . . . Lei 620.-  
10 kisadagos láda . . . . . Lei 990.-  
5 „ „ . . . . . Lei 500.-  
3 „ „ . . . . . Lei 310.-  
2 „ „ . . . . . Lei 220.-

Szétküldés postai utánvétellel.

„STANDARD” LABORATÓRIUM  
KÉPVISELETE  
Timisoara, IV. Bem ucca 34.

## Az Erdélyi Gazdák Zsebnaptára

az 1927. évre

jelenleg munkában van. A naptár kizárólag gazdaérdekeket szolgál! A szövetekezeti eszme igaz hirdetője! Kis- és nagy gazdáknak kalauza, tanácsadója! Unakozóknak szóra koztatója! Gazdának, kertésznek, szőlésznek, borásznak, erdősznek, méhésznek nélkülözhetetlen!

Hirdetéseket felvesz és előfizetéseket elfogad  
Az Erdélyi Gazdák Zsebnaptárának  
szerkesztősége és kiadóhivatala.  
Cluj-Kolozsvár, Attila ucca 10.  
3947

## ODVOSI 3. SZÁMÚ

## ŐSZI BUZA

eredeti nemesített bőven termő, a rozsdának és megdőlésnek kiválóan ellenálló vöröskalászu buza fajta vetőmagja megrendelhető a nemesítő:

**Dr. Konopi Kálmán gazdaságában**

Odvoson, u. p. Conop, Arad megye.

A szállítás aug. 1. én kezdődik meg.

## Minden modern gazdaságban a szuperfoszfát-műtrágya

nélkülözhetetlen. 150 kg. kiszórásával holdanként 200-300 kg. terméstöbblet érhető el.

„MARASESTI” Societate Anonimă Română pentru Industrii Chimice București, Str. Cămpineanu No. 4.